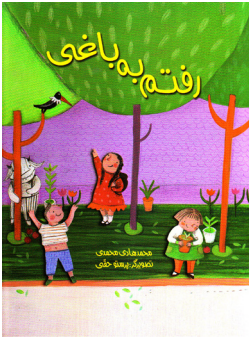

رفتم به باغی

نویسنده: محمدهادی محمدی

تصویرگر: پرستوحقی

انتشارات: موسسه پژوهشی تاریخ ادبیات کودکان

گروه سنی: ۳-۶ و ۷-۹ سال

خلاصه داستان:

چهار کودک برای گردش به باغی می‌روند و با کلاغ و جوجه‌هایش، گربه‌ها و الاغ باغبان دوست می‌شوند. وقتی که مشغول خوردن غذا هستند، دیوی که زیر زمین زندگی می‌کند از راه می‌رسد، ولی الاغ دیو را فراری می‌دهد. پس از آن کودکان به باغبان کمک می‌کنند.

توضیحات بیشتر:

این کتاب، بازآفرینی یک مثل قدیمی است که برای کودکان امروز مناسب‌سازی شده است. برخی از بهترین متل‌های ایرانی با همهی زیبایی‌ها در وزن و آهنگ، محتوای‌شان دیگر مناسب کودکان امروزی نیست. در بسیاری از متل‌های زیبای ایرانی رنگی از خشونت هست. مانند نسخه‌ی شفاهی همین روایت: رفتم به باغی، دیدم کلاغی، سرش بریده... / که بسیار خشن و دردناک است.

مثل چیست؟

مثل، بیان کوتاه و ساده‌ی ماجراهایی است که به دنبال هم می‌آیند. بیشتر متل‌ها وزن و گاهی قافیه دارند و بعضی از کلمه‌ها و جمله‌ها در آن‌ها تکرار می‌شوند. مثل، کودکان خردسال را سرگرم می‌کند و به آن‌ها نظم فکری می‌آموزد، آن‌ها را با تجربه‌های تازه آشنا می‌کند و در زبان‌آموزی کودکان نقش مهمی دارد. متل‌های روزگاران کهن چون لالایی‌ها، سراینندگان شناخته‌شده ندارند. بعضی از سراینندگان متل‌های جدید از متل‌های قدیم الهام گرفته‌اند و متل‌های نو پدید آورده‌اند (فرهنگ‌نامه کودکان و نوجوانان، ش ۲، ص ۱۶۵).

بسیاری از ترانه‌مثل‌ها معنی خاصی ندارند و نوعی از گونه‌های ادبیات عامیانه یا مردمی به شمار می‌روند که در گذر تاریخ و دگرگونی اوضاع و احوال اجتماعی،

سیاسی و فرهنگی هیچ‌گاه ارزش و جایگاه خود را از دست نداده‌اند و همیشه لذت‌بخش و شادی‌آفرین بوده‌اند (کتاب ماه، اشعار هیچانه در ادبیات کودک، ش ۶، ص ۷۹). آنچه سبب ماندگاری این متل‌ها در طول تاریخ شده آهنگین و بازی‌گونه بودن آن‌هاست. متل‌ها به دلیل آهنگین بودن و تکرار کنش‌ها در ذهن ماندگاری دارند و به راحتی به خاطر سپرده می‌شوند. ترانه-متل‌های ایرانی می‌توانند از راه زبان، کودک گذشته را به کودک امروز پیوند دهند.

فعالیت‌های پیش از خواندن

فعالیت ۱

هدف: برانگیختن کنجکاوی کودکان، بالا بردن توانایی استدلال کودکان

- از کودکان بخواهید با کمک تصویر روی جلد حدس بزنند داستان کتاب درباره‌ی چیست.

فعالیت ۲

هدف: آشنایی کودکان با کلاغ

- کلاغ از شخصیت‌های اصلی این متل است. از این فرصت استفاده کنید و با روش پرسش و پاسخ اطلاعاتی را درباره‌ی این پرنده به کودکان بدهید. از آن‌ها درباره‌ی محل زندگی کلاغ، غذایی که می‌خورد و دشمنان‌اش بپرسید. از کودکان بخواهید صدای کلاغ را تقلید کنند.
- می‌توانید با خواندن توضیح سرواژه‌ی کلاغ از واژه‌نامه‌ی چیستانی-تصویری آغاز کنید و پس از این که بچه‌ها حدس زدند، درباره‌ی کلاغ‌ها با آن‌ها گفت‌وگو کنید.
- می‌توانید نشست را با شعری درباره‌ی کلاغ آغاز کنید.

اطلاعاتی درباره‌ی کلاغ‌ها

- کلاغ‌ها در همه‌ی جای دنیا به جز جنوب آمریکای جنوبی زندگی می‌کنند.
- کلاغ‌ها جانوران ضعیف و جوان را شکار می‌کنند، حشرات، تخم پرندگان و دانه‌ها را هم می‌خورند. آن‌ها همچنین از لاشه‌ی حیوانات تغذیه می‌کنند. آن‌ها

مازاد غذای شان را برای مصرف بعدی ذخیره می‌کنند. گاهی هم دانه را در خاک یا شکاف پوست درختان پنهان می‌کنند. گاهی هم گروهی غذای دیگر جانوران مانند کرکس، سمور و پرندگان دریایی را از چنگ‌شان درمی‌آورند.

- کلاغ‌ها همانند پستانداران در گروه‌های بزرگ زندگی می‌کنند، با هم شکار می‌کنند و از جوجه‌ها و قلمروشان دفاع می‌کنند.
- میانگین عمر انواع کلاغ بین ۳ تا ۱۷ سال متغیر است.
- کلاغ‌ها تقلیدکننده‌ی ماهری هستند. می‌توان به آن‌ها آموزش داد تا ۷ بشمارند. بعضی از کلاغ‌ها می‌توانند تا ۱۰۰ واژه و تا ۵۰ جمله‌ی کامل را یاد بگیرند. آن‌ها می‌توانند صدای انسان را تقلید کنند.
- کلاغ‌ها به دزد معروف هستند و چیزهای براق مانند کلید را می‌دزدند.

فعالیت‌های هنگام خواندن

هدف: تقویت سواد دیداری کودکان

تصاویر کتاب جزئیات زیادی دارند، هنگام بلندخوانی و پس از آن به کودکان زمان بدهید تا تصاویر را ببینند و با آن ارتباط برقرار کنند.

تصاویر این کتاب به طور موازی با متن داستان پیوسته‌اند و ماجراهای جالبی در خود پنهان دارند. توجه کودکان را به این داستان‌ها جلب کنید: مثلاً باغبان در حال انجام چه کاری است؟ چه وسایلی در تصویر می‌بینند؟ در لانه‌ی کلاغ چه چیزهایی هست و چرا؟ دیو چه می‌کند و ...

در پایان از کودکان بپرسید که آیا پایان دیگری هم برای داستان می‌توان تصور کرد؟

فعالیت‌های پس از خواندن

دیو بادکنکی

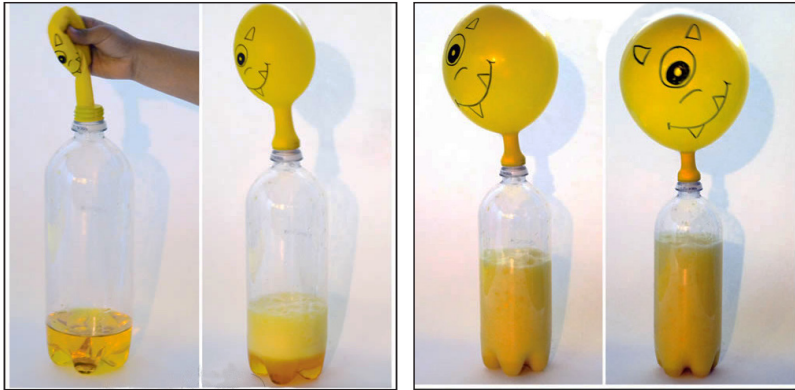
هدف: آشنایی کودکان با علم شیمی

آنچه نیاز دارید:

بادکنک، بطری آب معدنی، جوش شیرین، سرکه، رنگ‌های خوراکی، ماژیک

روش کار:

- ابتدا بادکنک را باد کنید و تصویری از دیو داستان (یا هر دیو دیگری) را روی آن بکشید و باد آن را خالی کنید.
- سپس در بطری آب معدنی یک لیتری، نصف استکان سرکه بریزید و کمی رنگ غذا اضافه کنید.
- سپس ۲ تا ۴ قاشق چایخوری جوش شیرین به آن بیافزایید و بادکنک را روی دهانه‌ی بطری سوار کنید. گازی که در اثر واکنش شیمیایی تولید می‌شود به تدریج بادکنک را باد می‌کند و دیو بزرگ و بزرگ‌تر می‌شود.

ساخت کاردستی کلاغ با چوب بستنی

هدف: تقویت مهارت‌های دست‌ورزی

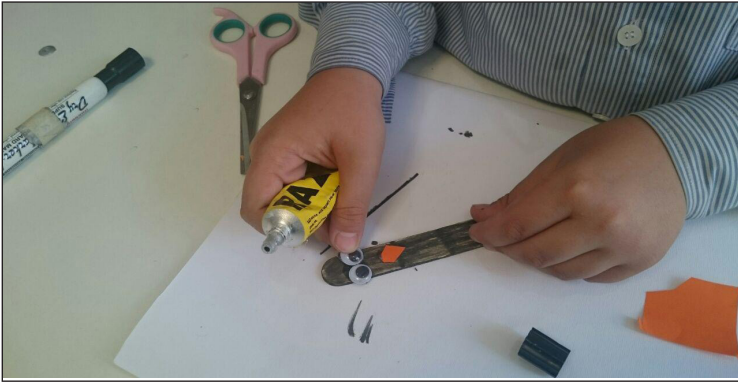
آنچه نیاز دارید:

- چوب بستنی
- چند پر سیاه
- ماژیک سیاه
- چشم‌های متحرک
- کاغذ نارنجی برای منقار کلاغ

روش کار:

- از کودکان بخواهید چوب بستنی‌ها را با ماژیک سیاه رنگ کنند.
- سپس چشم‌ها را به یک سر آن بچسبانند.
- با کاغذ نارنجی منقاری برای کلاغ خود درست کنند و بین دو چشم بچسبانند.
- دو پر را به جای دو بال به دو طرف چوب‌ها بچسبانند.

ساخت ماسک دیو و اجرای نمایش

هدف: تقویت دست‌ورزی، همدردی و مهارت بیان الگوی ماسک دیو را که در ادامه‌ی این دست‌نامه آمده است به همراه ابزارهای هنری مختلف مانند رنگ، ماژیک، مواد دور ریختنی و ... در اختیار کودکان بگذارید و از آن‌ها بخواهید که هر یک ماسکی برای خود بسازند و ماسک‌ها را به صورت خود بزنند و داستان را از زبان دیو برای دوستان‌شان روایت کنند. نقش‌ها را بین کودکان تقسیم کنید و از کودکان بخواهید نمایش را اجرا کنند.

گفت‌وگو درباره‌ی پرورش گیاهان و باغبانی

هدف: بالا بردن دانش کودکان، توجه به محیط‌زیست کتاب را دوباره با کودکان مرور کنید. توجه کودکان را به ابزارهای باغبانی و کارهایی که باغبان انجام می‌دهد، جلب و با کودکان در این باره گفت‌وگو کنید **توجه:** می‌توانید کودکان را به بازدید از یک باغ یا پارک ببرید تا با گیاهان مختلف و کار باغبانی آشنا شوند. سپس با خوراکی‌های سالم از کودکان پذیرایی کنید.

منابع:

www.britannica.com

www.alphamom.com

الگوی ماسک دیو:

